

2001 metų Darbo rinkos profesinio mokymo ir konsultavimo tendencijos

LIETUVOS
DARBO
RINKOS
MOKYMO
TARNYBA

www.darborinka.lt

Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba (toliau Tarnyba) 2001 metais savo veiklą orientavo vadovaudamasi Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nustatytais veiklos tikslais:

- Ü *Užtikrinti, kad darbo rinkos profesinio mokymo programos bei darbo rinkos profesinio mokymo centrų paslaugos atitiktų darbo rinkos poreikius.*
- Ü *Didinti profesinio konsultavimo, orientavimo ir informavimo paslaugų efektyvumą bei teritorinių darbo rinkos mokymo tarnybų integralumą.*

2001 metų užduočių vykdymas

Užduotys	Vykdymas
Vykdyti pagal bedarbių poreikį jų individualų arba grupinį psichologinį ir profesinį konsultavimą bei moksleivių profesinį orientavimą.	Konsultuota 57,8 tūkst. žmonių, iš jų 13,7 tūkst. (23,8 proc.) moksleivių bei 1,4 tūkst. (2,4 proc.) moksleivių tėvų ir pedagogų.
Rengti trumpalaikes profesinio mokymo programas ilgalaikiams bedarbiams.	Parengtos 5 mokymo programos.
Adaptuoti ne mažiau kaip 5 darbo rinkos profesinio mokymo programas neįgaliesiems.	Parengta 18 mokymo programų.
Parengti ir įgyvendinti jaunų, bausmę atliekančių asmenų, o taip pat karių profesinio orientavimo projektus.	Karių profesinis orientavimas: Vilniaus DRMKT įsteigtas karių profesinio orientavimo centras. Karinę tarnybą atliekantiems jaunuoliams buvo organizuoti 22 grupiniai užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 361 karys, bei 6 kariai konsultavosi individualiai. Buvo išleistas informacinis lankstinukas. Jaunų, bausmę atliekančių asmenų, profesinis orientavimas: Įsteigtas specializuotas kilnojamas profesinio orientavimo centras, parengtose 4 grupinių užsiėmimų programose dalyvavo 300 nuteistųjų.
Parengti ir įgyvendinti psichologines priemones kalinių socialinei bei profesinei adaptacijai tobulinti.	Panevėžio bendrojo režimo pataisos darbų kolonijoje vyko mokymai pagal 2 programas - kompiuterių vartojimo pagrindų, siuvinėtojų ir siuvėjų operatorių. Tarnybos psichologai konsultavo 147 nuteistąsias. Ten pat vykdytas projektas "Įgūdžių, reikalingų socialinei adaptacijai, formavimas jaunimo grupėje bendrojo režimo pataisos darbų kolonijoje". Projekto tikslas - padėti moterims iki 30 metų, kurios yra nuteistos pirmą kartą, įgyti socialinei adaptacijai reikalingus įgūdžius. Pradėta bendradarbiauti su Pravieniškių gydymo ir pataisos darbų kolonija. Čia buvo organizuoti grupiniai užsiėmimai nuteistiesiems. Tema-"Aktyvi darbo paieška ir pasiruošimas pasikeitimams gyvenime."Užsiėmimuose dalyvavo 12 nuteistųjų. Bendradarbiavimas su kolonija bus tęsiamas, pasirašyta bendradarbiavimo sutartis 2002 metams.
Parengti 20 pirmo ir 10 antro lygio darbo rinkos profesinio mokymo bei 30 kvalifikacijos tobulinimo programų.	Parengtos 6 bei derinama dar 15 pirmo lygio, parengta 10 antro lygio, parengta 14 neformalaus mokymo programų bei 92 mokymo programų moduliai.
Parengti 20 profesijų standartus.	Standartai neparengti, todėl šiuo metu SADM ir ŠMM ministrų įsakymu sudarytos darbo grupės rengia "Profesijų standartų struktūrą" bei "Standartų rengimo tvarką".
Parengti Vilniaus miesto romų darbinio mokymo ir užimtumo programą.	Parengta romų darbinio mokymo ir užimtumo programa ir atiduota SADM.

Suaugusiųjų, pirmiausia bedarbių bei dirbančiųjų, išpėtų apie atleidimą iš darbo, profesinis mokymas

Išaugo mokymo apimtys

Per 2001 metus Tarybos reguliavimo sferoje esančiuose 14 darbo rinkos mokymo centrų **apmokyta 17,1 tūkst.** žmonių – tai 0,5 tūkst. daugiau nei 2000 metais, tačiau 6,4 tūkst. mažiau nei 1999 metais.

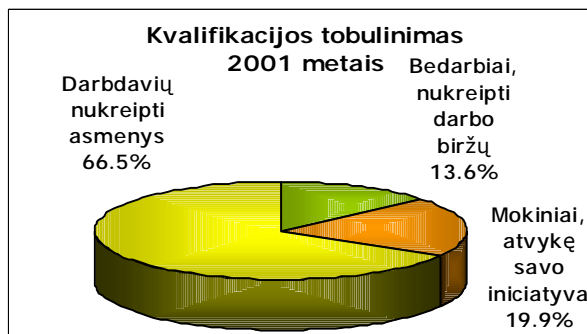
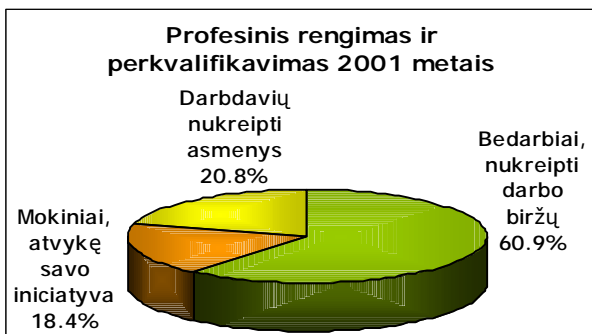
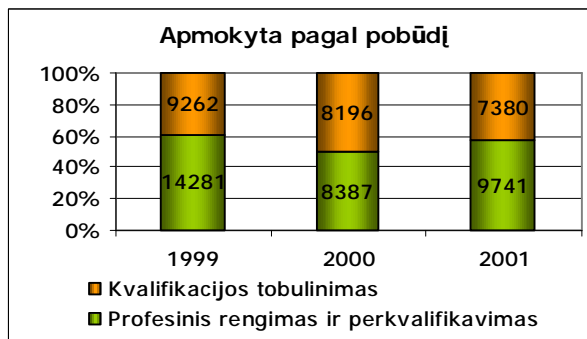
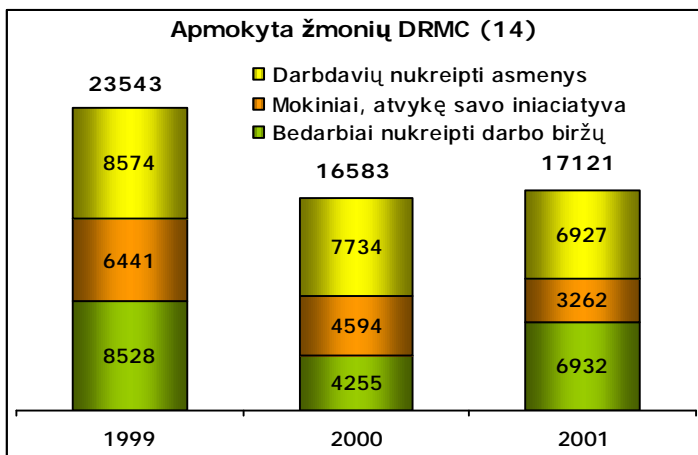
Mūsų centruose apmokytų žmonių skaičius padidėjusio dėl to, kad darbo biržos nukreipė mokytis daugiau bedarbių. Jų apmokyta 6,9 tūkst. - 2,7 tūkst. daugiau nei 2000 metais (lyginant su 1999 metais 1,6 tūkst. mažiau). Darbdavių nukreiptų asmenų bei mokinių, atvykusių savo iniciatyva, mokymo apimtys mažėja.

Besikeičiančias mokymo tendencijas lėmė šios priežastys. *Pirma* – darbo biržos netolygiai nukreipia bedarbius mokytis. Jei 2000 metais darbo biržos nukreipė mokytis 13,4 tūkst. bedarbių (palyginimui 1998 metais – 17,2 tūkst.), tai 2001 metais – 19,6 tūkst. *Antra* – nuo 2000 metų darbo biržai pradėjus skelbti konkursus bedarbių mokymo konkursus, mokymo įstaigos vertinimo kriterijumi tapo maža mokymo paslaugų kaina. Mokymo metodinė ir materialinė bazė, mokymo kokybė - lemiantys veiksniai sėkmingai įsidarbinti po mokymo – tapo antraeiliais dalykais. Dėl to DRMC, turintys šiuolaikinę, modernia įranga aprūpintą mokymo bazę, daugeliu atveju negalėdavo pasiūlyti minimalios mokymo kainos ir konkursų nelaimėdavo. *Trečia* – vis dar buvo juntamos ekonominio nuosmukio pasekmės, ribojančios privačių asmenų bei darbdavių galimybes mokėti už mokslą.

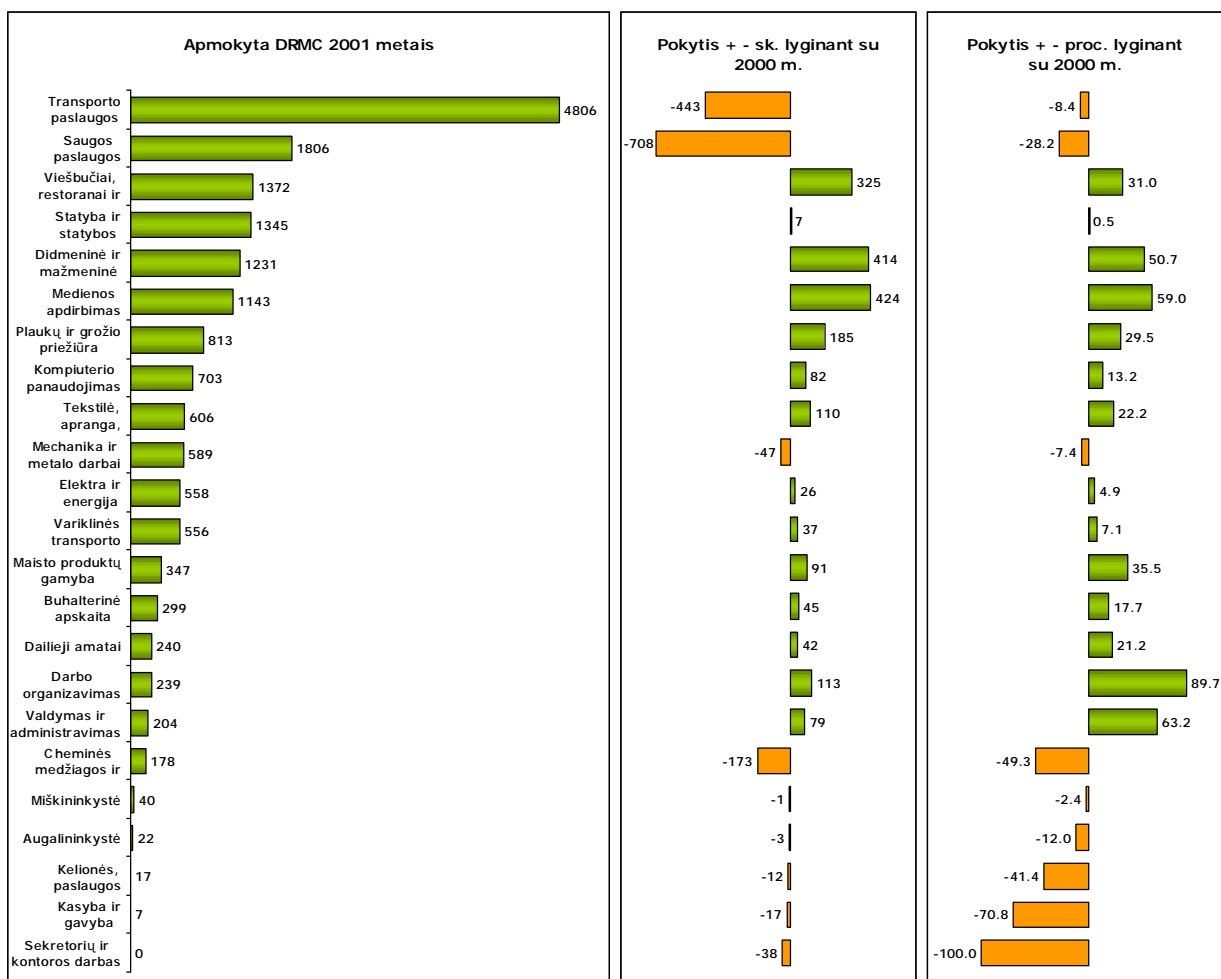
Tarp bedarbių daugiausia apmokyta nekvalifikuoto jaunimo (38 proc.) bei asmenų, turinčių nepaklausią profesiją (39 proc.). Lyginant su 2000 metais šių bedarbių mokymas labiausiai išaugo. Daugiau apmokyta ir ilgalaikių bedarbių.

Beveik du kartus išaugo dirbančiųjų, išpėtų apie atleidimą iš darbo, mokymo apimtys. Jų apmokyta 634 (prieš metus - 363).

2001 metais išaugo profesinis rengimas bei perkvalifikavimas, tačiau mažiau žmonių tobulino kvalifikaciją. Bedarbiai, ypač nekvalifikuotas jaunimas, daugiausia buvo nukreipiami įsigyti profesiją, turintys nepaklausią profesiją – persikvalifikuoti. Darbdavių nukreipti asmenys daugiausia tobulino kvalifikaciją. Savo iniciatyva atvykę mokytis rinkosi tiek kvalifikacijos tobulinimo, tiek ir pirminio rengimo bei perkvalifikavimo kursus.

Pokyčiai pagal mokymo programas

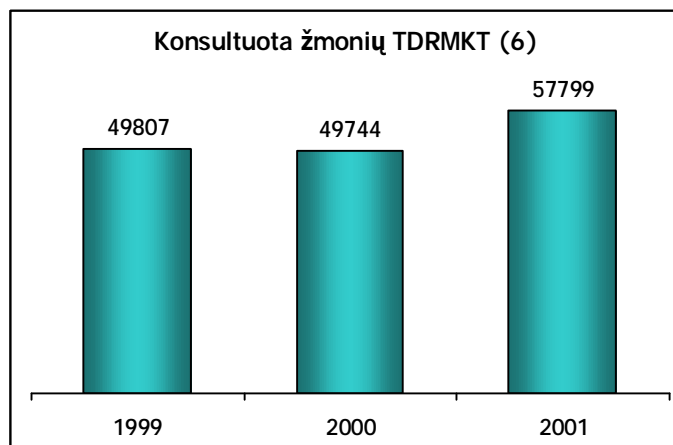
Atlikti kartu su Darbo ir socialinių tyrimų institutu mokymo efektyvumo tyrimai rodo, kad praėjus 2 – 3 mėn. po darbo rinkos profesinio mokymo įsidarbina apie 70 proc. bedarbių. Mokymo efektyvumą bei jo poreikius rodo ir tai, kad 80 proc. baigusių mokymą asmenų mokytųsi ir toliau (daugelis – tobulintų kvalifikaciją). Vadinasi, darbo rinkos profesinis mokymas ne tik sprendžia užimtumo klausimus, skatina žmones būti darbo rinkos dalyviais, bet ir padeda įsisamontinti pagrindinį šiuolaikinės darbo rinkos principą – nuolatinį mokymąsi.

Profesinis orientavimas, konsultavimas ir informavimas, psichologinės adaptavimo darbo rinkoje priemonės

Išaugo konsultavimo apimtys

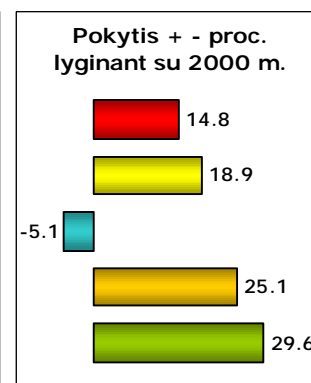
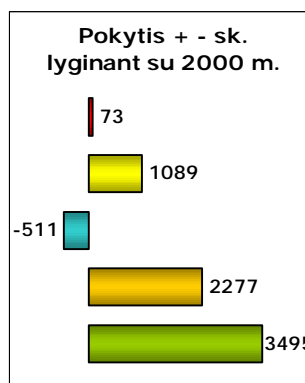
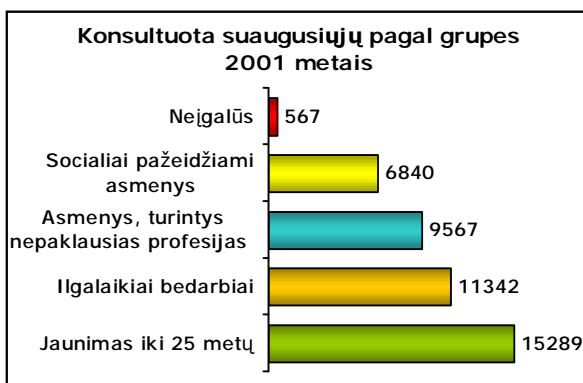
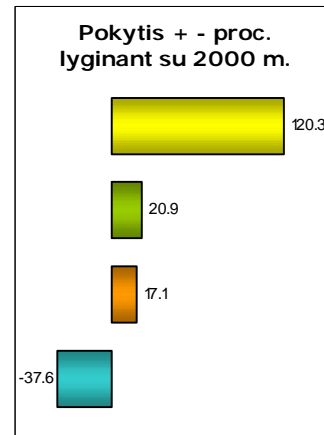
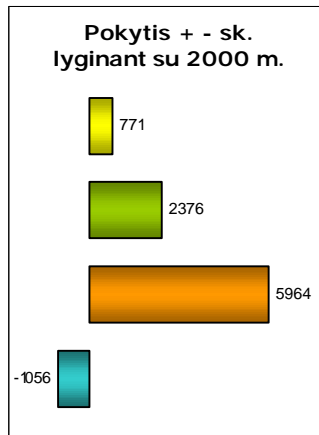
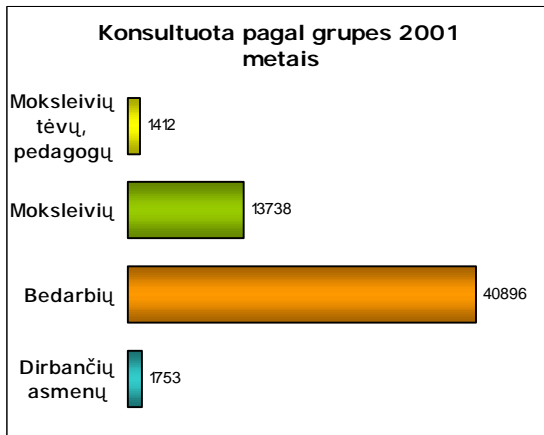
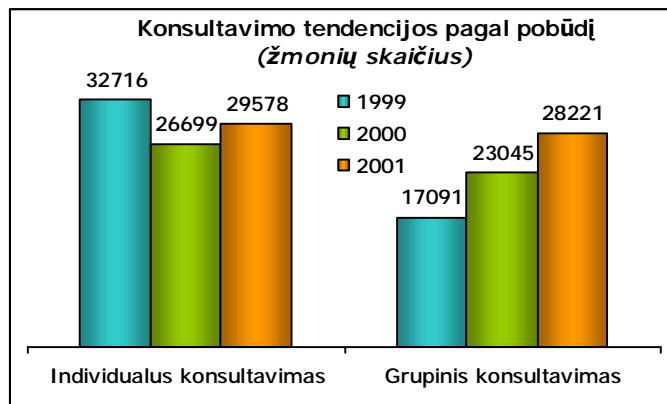
Per 2001 metus Tarnybos konsultantai psichologai konsultavo 57,8 tūkst. žmonių – 8,1 tūkst. daugiau nei 2000 metais. Tai didžiausios suteiktų paslaugų apimtys per visą Tarnybos veiklos laikotarpį.

Penktadaliu išaugo moksleivių, daugiau kaip du kartus – jų tėvų bei pedagogų konsultavimas. Beveik penktadaliu daugiau konsultuota bedarbių. Tarp suaugusiųjų labiausiai išaugo jaunimo ir ilgalaikių bedarbių konsultavimas – daugiau kaip ketvirtadaliu.

Daugiausia Tarnybos konsultantai dirbo su bedarbiais ir bendrojo lavinimo mokyklų moksleiviais. Jie atitinkamai sudarė 70 ir 24 proc. visų konsultuotų žmonių.

Tobulinant grupinio konsultavimo metodus, labiausiai didėja grupėse konsultuotų žmonių skaičius. Tokiu metodu buvo konsultuota 28,2 tūkst. (48,8 proc.). Palyginimui 2000 metais – 46,3 proc., o 1999 metais – 34,3 proc.

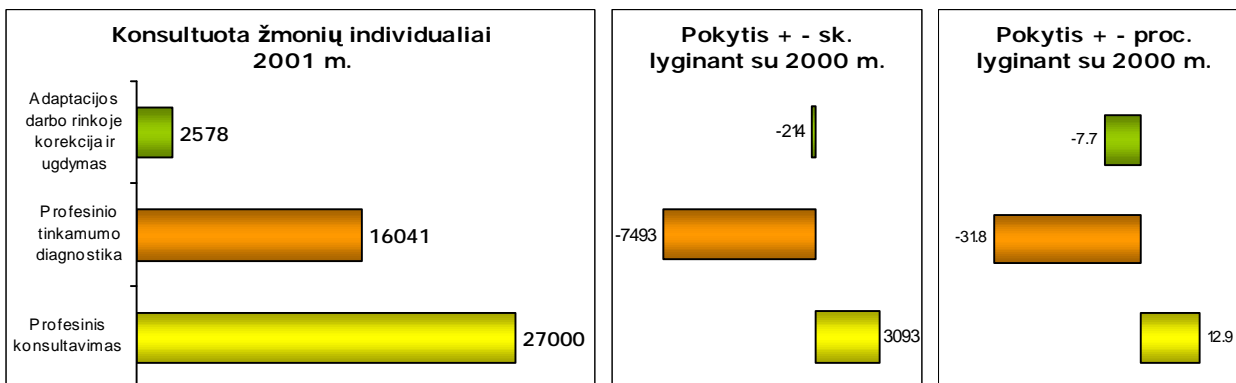
Individualus profesinis ir psichologinis konsultavimas

2001 metais individualiai konsultuoti **kreipėsi 29,6 tūkst.** žmonių – 2,9 tūkst. daugiau nei 2000 metais. Jiems **suteikta 41,8 tūkst.** konsultacijų – 3,0 tūkst. daugiau nei 2000 metais. Vienas žmogus individualiai konsultavosi vidutiniškai 1,4 karto.

Bedarbiai dažniausiai kreipėsi dėl **profesinio apsisprendimo** (norėjo sužinoti įvairių profesijų paklausą darbo rinkoje, pasirinkti profesiją persikvalifikavimui, aptarti įsidarbinimo perspektyvą baigus persikvalifikavimo kursus).

Dirbantys asmenys domėjosi darbdavių keliamais reikalavimais užimti konkrečias darbo vietas. Klientai teiravosi, kaip pasirengti pokalbiui su darbdaviu, kaip rašyti gyvenimo aprašymą ir motyvacinį laišką.

Individualiai konsultuoti norėjo asmenys, turintys ir kitų sunkumų - nepasitikėjimą savimi, nerimą, sustiprėjusį vienišumo, beviltiškumo jausmą, nesugebėjimą savarankiškai apsispręsti dėl profesinės ateities, pablogėjusių santykių su aplinkiniais. Dalis jų po individualios konsultacijos buvo nukreipti dalyvauti ilgalaikio grupinio psichologinio konsultavimo programose – "Bendravimo įgūdžių lavinimas", "Pasitikėjimas savimi ir darbo paieška", "Streso valdymas", "Socialinių įgūdžių lavinimas", "Konfliktų sprendimas" ir pan.

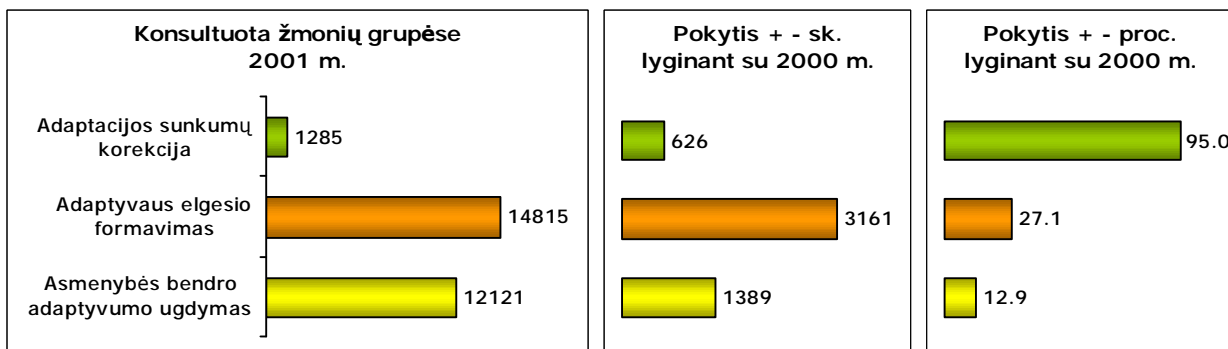

Grupinis darbas

Per 2001 metus vykdytos ilgalaikės aktyvios darbo paieškos ir darbo gebėjimų ugdymo programos, kurių bendra trukmė – **8,8 tūkst.** valandų – 1,0 tūkst. daugiau nei 2000 metais. Programose **dalyvavo 28,2 tūkst.** žmonių – 5,2 tūkst. daugiau nei 2000 metais.

Viena paklausiausių konsultavimo formų - **aktyvios darbo paieškos** grupiniai užsiėmimai, kuriose žmonėms padedama pasiruošti pokalbiui su darbdaviu, geriau pažinti save, formuoti savigarbą bei skatinti aktyvios darbo paieškos nuostatas. **Savęs pažinimo ir profesinio kryptingumo** užsiėmimuose daugiausia dalyvauja jaunimas, neturintis profesinio pasirėngimo bei asmenys, turintys nepaklausias specialybes. Šių grupių tikslas – pažinti bei tiksliau įvertinti savo profesines galimybes. **Pasitikėjimo savimi ugdymo** užsiėmimus daugiausia lanko moterys, ilgesnį laiką nedirbantys asmenys. Užsiėmimų tikslas – sustiprinti pasitikėjimą savimi, skatinti aktyvumą, formuoti kiekvieno žmogaus atsakomybę už savo gyvenimą.

Dalyvauti grupinio psichologinio konsultavimo programose asmenys kviečiami, atsižvelgiant į jų aktualias problemas, išryškėjusias individualių konsultacijų metu arba per įvadinį pokalbį.

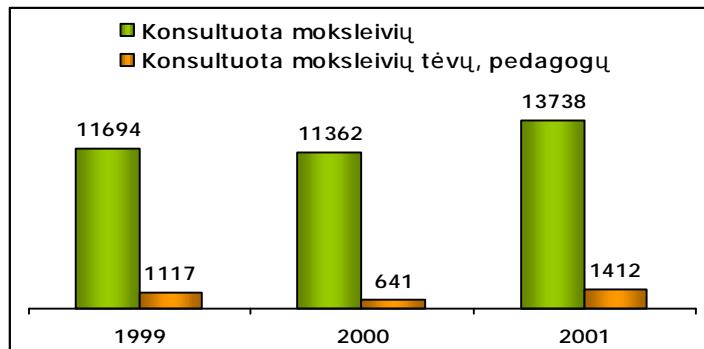
- Grupinių užsiėmimų efektyvumas tiriamas užsiėmimų pabaigoje, naudojant laisvos formos arba standartizuotas anketas. Daugelis dalyvių pastebėjo, jog išsprendė vienokias ar kitokias problemas: prisiėmė daugiau atsakomybės, suvokė, kad yra išeitis iš bet kurios situacijos, buvo paskatinti aktyviau ieškoti darbo, gavo žinių, kaip keisti požiūrį į save, kitus, aplinką ir t.t. Pastebėtas poreikis tęsti užsiėmimus kitomis aktualiomis psichologinio pažinimo temomis. Naudingiausiomis temomis bedarbiai laikė teigiamo savęs vertinimo, savęs pažinimo, savęs pristatymo, pokalbio su darbdaviu analizę, psichologinių testų aptarimus.
- Konsultacijose dalyvavę pedagogai išskyrė galimybę aptarti darbo principus, savęs pažinimo ir teigiamo vertinimo užduotis, galimybę skirti laiko sau. Moksleiviams labiausiai patiko testai, savęs pažinimo užduotys, informacija apie profesijas ir profesinio orientavimo galimybes.
- Absoliuti dauguma grupės lankusių žmonių labai gerai vertino grupės vedėjų darbą.

Moksleivių profesinis orientavimas ir konsultavimas

Įgyvendinant profilinį mokymą bendrojo lavinimo mokyklose, didėja moksleivių profesinio konsultavimo poreikis. Vis jaunesnių klasių (jau nuo 9 klasės) moksleiviai pradeda nuolat lankytis teritorinėse tarnybose, didėja jų domėjimasis profesiniu pasauliu. Mokyklose grupinis konsultavimas vyksta pagal išankstinį pedagogų užsakymą, o tarnybose - individualiai. Tarnybose

vis daugiau lankosi tėvų, atvykstančių su vaikais bei individualiai, norėdami gauti papildomos informacijos.

Moksleiviai dažniausiai kreipiasi išsiaiškinti, kokį mokymosi profilį pasirinkti mokykloje, sužinoti savo profesinį kryptingumą, bendruosius gebėjimus, asmenines savybes, norėdami gauti informacijos apie mokymo įstaigas, profesijas, stojimo į mokymosi įstaigas sąlygas ir t.t.

Nedidelė dalis moksleivių (apie 5 proc.) kreipiasi dėl asmeninių problemų: nesutarimų su tėvais, draugais, dėl įvairių baimių, nepasitikėjimo savimi. Tėvus ir pedagogus daugiausia domina vaikų gebėjimai, polinkiai, informacija apie stojimo į įvairias mokymosi įstaigas sąlygas, konkursus.

Nepaisant didėjančio konsultuojamų moksleivių skaičiaus, šių paslaugų poreikis patenkinamas tik iš dalies – apie 20 – 25 proc. Vakarų Europos šalyse profesinis konsultavimas ir orientavimas taikomas beveik visiems bendrojo lavinimo mokyklų vyresnių klasių moksleiviams. Labiau išplėsti šių paslaugų nėra galimybių dėl kelerius metus nedidinanamo Tarnybos konsultantų psichologų skaičiaus, nepatenkinamos materialinės padėties.

Asmenų, turinčių specialius poreikius, integravimas į darbo rinką

Vilniaus DRMKT buvo vedami grupiniai užsiėmimai žmonėms su negalia. Užsiėmimai buvo skirti savęs pažinimui, geresniam savęs vertinimui, adaptacijos gerinimui, bendravimo įgūdžių tobulinimui. Šie grupiniai užsiėmimai vyko pagal projektą "Jaunimas su negalia Lietuvos invalidų draugijos veikloje". Užsiėmimai buvo gerai įvertinti organizatorių ir dalyvių.

Panevėžio DRMKT dviejose teritorinėse darbo biržose vedė darbo klubų užsiėmimus žmonėms su negalia. Didelis Panevėžio DRMKT indėlis integruojant specialių poreikių asmenis į darbo rinką - konsultantų dalyvavimas projekte "Neįgaliųjų galimybės versle".

Karių profesinis orientavimas

2001 metais Vilniaus DRMKT pradėtas vykdyti karių profesinio orientavimo projektas. Atidarytas jų profesinio orientavimo centras, išleistas informacinis lankstinukas "Kaip pasirinkti profesiją? Kaip ieškoti darbo?". Kariams buvo organizuoti 22 grupiniai užsiėmimai "Profesijos pasirinkimas ir darbo paieška", kuriuose dalyvavo 361 karys. 6 kariai konsultavosi individualiai.

Nuteistųjų integravimas į darbo rinką

Panevėžio DRMKT kartu su Panevėžio Šermukšnių DRMC vykdė projektą "Išeinančių į laisvę parengimas integracijai į darbo rinką". Šis projektas - svarbi nuteistųjų nedarbo prevencijos dalis. Įgyvendinant projektą Panevėžio bendrojo režimo patalpos darbu kolonijoje vyko mokymai pagal 2 programas - kompiuterių vartojimo pagrindų (trukmė 5 savaitės), siuvinėtojų (trukmė 16 savaičių) ir siuvėjų operatorių modulinio mokymo (4 savaitės). Visos kalinčios moterys bendravo su tarnybos psichologais. Per šešis mėnesius tarnybos psichologai konsultavo 147 nuteistasias.

Toje kolonijoje vykdytas ***projektas "Įgūdžių, reikalingų socialinei adaptacijai, formavimas jaunimo grupėje bendrojo režimo patalpos darbu kolonijoje"***. Projekto tikslas buvo padėti įkalinimo įstaigoje esančioms moterims iki 30 metų, kurios yra nuteistos pirmą kartą, įgyti įgūdžius, reikalingus socialinei adaptacijai.

Pagal programą "Jaunimas Lietuvai" Panevėžio DRMKT vykdė ***projektą "Bausmę atliekančių asmenų profesinis orientavimas"***. Sukurtas specializuotas kilnojamas profesinio orientavimo centras bausmę atliekančių asmenų profesiniam orientavimui. Parengtos 4 programos ir pagal jas vesti grupiniai užsiėmimai. Užsiėmimuose dalyvavo 300 nuteistųjų. Atlikta sociologinė apklausa pagal paruoštą anketą. Apklausoje dalyvavo 200 nuteistųjų. Nuteistosios labai palankiai įvertino grupinius užsiėmimus bei vedančiųjų darbą.

Kauno DRMKT pradėjo bendradarbiauti su Pravieniškių gydymo ir pataisos darbų kolonija. Vedami grupiniai užsiėmimai nuteistiesiems. Tema - *“Aktyvi darbo paieška ir pasiruošimas pasikeitimams gyvenime”*. Užsiėmimuose dalyvavo 12 nuteistųjų. Bendradarbiavimas su kolonija bus tęsiamas, pasirašyta bendradarbiavimo sutartis 2002 metams.

Dalyvavimas darbo paieškos klubuose ir kituose darbo biržų renginiuose

Dažniausiai į darbo klubus nukreipiami ilgalaikiai bedarbiai ir asmenys, turintys nepaklausias profesijas. Vieno užsiėmimo trukmė nuo 1, 5 iki 3 val. Tikslas – skatinti bedarbius aktyviau ieškoti darbo, lavinti socialinius įgūdžius, supažindinti su teritorinių tarnybų teikiamomis paslaugomis. Teritorinių darbo biržų pageidavimu parengtos naujos darbo paieškos klubo užsiėmimų temos: *“Ilgalaikio nedarbo pasekmės ir kaip jų išvengti”* ir *“Neigiamų emocijų, atsiradusių dėl nedarbo, įveikimas”*. Dažniausiai buvo pageidaujama šių temų: *“Aktyvi darbo paieška. Galimybės ir psichologinis pasirėngimas”*, *“Psichologinių barjerų įveikimas, pasirėngiant darbo paieškai”*, *“Ilgalaikio nedarbo pasekmės ir kaip jų išvengti”*, *“Neigiamų emocijų, atsiradusių dėl nedarbo, įveikimas”*.

Jaunimui skirtuose užsiėmimuose naudota J.Hollando savarankiško profesijos pasirinkimo metodika, Raveno standartinių progresuojančių matricų testas. Dirbant du jaunimu, labiau akcentuojamos darbo paieškos, savęs pristatymo, savęs pažinimo, norų – gebėjimų – rinkos poreikių analizės temos. Atliekami profesinio kryptingumo, savęs pažinimo ir kt.testai.

Dirbant su ilgalaikiais bedarbiais labiau analizuojamos krizės, streso, emocijų identifikavimo temos. Žmonės skatinami išsikalbėti, išsakyti savo mintis, jausmus – tokiu būdu siekiama “ventiliuoti” emocijas, kad vėliau žmonės galėtų priimti racionalią informaciją, pasinaudoti įvairiomis galimybėmis ir suvokti, kad visada yra išeitis.

Dirbant su žmonėmis, turinčiais nepaklausią profesiją, akcentuojamas prisitaikymas prie pokyčių, pateikiama informacija apie persikvalifikavimo būdus, savęs pažinimo aktualumą.

Kiekvienoje auditorijoje psichologas stengiasi išaiškinti esminius poreikius ir, atsižvelgdamas į tai, vesti užsiėmimą. Pagrindinis psichologo vedamo darbo klubo užsiėmimo tikslas - suteikti žmonėms informaciją apie psichologinės pagalbos, profesinių konsultacijų galimybes.

Darbo biržų pageidavimu vedami grupiniai užsiėmimai bedarbiams, norintiems organizuoti savo verslą. Tam tikslui siekti parengtos užsiėmimų programos. Pagal klientų pageidavimą užsiėmimuose naudojamos Melrose Film Productions metodikos, skaitomos paskaitos. Šių užsiėmimų metu bedarbiai sužino apie aktyvaus klausymo tipus bei jų panaudojimą klausantis klientų, kūno kalbos efektyvų panaudojimą, asmens elgesio stilių, prieštaravimo būdus, jų neutralizavimą.

Dalyvauta darbo biržų renginiuose: Pasvalio darbo biržoje moksleiviams organizuotose darbo rinkos dienose, Ignalinos darbo biržos išvažiuojamame darbo klubo užsiėmime Didžiasalyje. Vesti grupiniai užsiėmimai Panevėžio darbo biržoje jaunimui, dalyvaujančiam aktyvios integracijos į darbo rinką programoje “Absolventas”. Dalyvauta Rokiškio darbo biržoje darbo rinkos dienoje moksleiviams. Raseinių, Kėdainių, Jonavos, Prienų, Kaišiadorių darbo biržose nesimokančiam ir nedirbančiam jaunimui buvo vedami vienos dienos grupiniai užsiėmimai, skirti savęs pažinimui ir aktyvios darbo paieškos gebėjimų ugdymui, kurių metu vyko pasirėngimo darbo rinkai, profesinio kryptingumo tyrimai, asmeninių tyrimo duomenų analizė. Aptartos temos: “Darbo paieškos būdai”, “Dabartinė situacija darbo rinkoje ir jos dėsnių”, “Pozityvių nuostatų įtaka savo tikslų įgyvendinimui”, “Pokalbis su darbdaviu, savęs pristatymas” ir kt.

Konsultavimo strategijos plėtra ir tobulinimas, metodikų rengimas, konsultantų kvalifikacijos kėlimas

Teritorinių tarnybų konsultantų kvalifikacijos kėlimo *seminarui “Naujos profesinio kryptingumo vertinimo metodikos”* buvo parengtos ir konsultantams pristatytos metodikos, tinkamos naudoti moksleivių, jaunimo, bedarbių profesiniam konsultavimui: *“Minčių žemėlapis”*, *“Interesų žemėlapis”*, *“Profesinių interesų testas”*, metodika *“Kryžkelė”*, J.Hollando metodikos adaptuotas variantas. Jos buvo įvertintos kaip tinkamos profesiniam konsultavimui, rekomenduota išleisti metodikų leidinį. Rėngiant metodikas bendradarbiauta su ŠMM Profesinio orientavimo skyriumi, Vilniaus pedagoginės psichologinės tarnybos specialistais.

Vykusiame *seminare "Socialinis psichologinis darbas su rizikos grupių asmenimis"* paskaitas skaitė ir pratybas vedė Vilniaus narkologijos ir AIDS centrų, VU specialistai. Konsultantai psichologai supažindinti su narkotikų prevencijos programomis, aktyviais pirminės prevencijos metodais ir technikomis.

Seminare *"Pasitikėjimo savimi ugdymas suaugusiųjų žmonių auditorijoje – 2 žingsnis"* konsultantai susipažino su darbo principais ir metodais, taikomais suaugusiųjų auditorijoje. Seminaro medžiaga sėkmingai taikoma grupinio konsultavimo praktikoje.

2001 m. buvo vedami atvejų analizės grupiniai užsiėmimai. Aptarti probleminiai individualaus ir grupinio konsultavimo atvejai. Parengta teritorinių tarnybų konsultantų kvalifikacijos tobulinimo programa 2002 metams. Joje didžiausias dėmesys bus skiriamas konsultavimui, orientuotam į sprendimus. Tokia konsultavimo forma sutelkia dėmesį ne į individualius kliento ypatumus, sąlygojusius problemos atsiradimą, bet į galimybes spęsti problemą. Konsultavimas, orientuotas į sprendimus, dažnai mūsų klientams yra tinkamiausias būdas, siekiant greičiau rasti išeitį iš susiklosčiusios situacijos. Programoje numatyti teorinio ir praktinio pobūdžio užsiėmimai, atvejų analizės grupiniai užsiėmimai.

Atlikta teritorinių tarnybų poreikio psichologinės diagnostikos priemonėms analizė. Profesinio konsultavimo ir atrankos į mokymo programas tikslams parengtos ir išleistos psichologinės diagnostikos priemonės: Korpusų suradimo testas, Dėmesio tyrimo metodika, testų protokolai, motyvacinio interviu anketa.

Atliekamas psichodiagnostinių metodikų adaptavimas ir standartizavimas. Jos taikomos atrinkti bedarbius mokytis pagal darbo rinkos mokymo programas.

Parengtas diagnostinių priemonių taikymo reglamento projektas.

Siekiant įsigyti ir parengti naujas psichologinės diagnostikos metodikas, užmegzti kontaktai su Austrijos Linco miesto profesinio mokymo ir reabilitacijos centru (BBRZ) bei Europos testų leidykla Testzentrale Gottingene, Vokietijoje.

Dalyvauta Lietuvos ir Danijos darbo ministerijų *projekto "Pagalba darbo rinkos institucijoms, švelninat Ignalinos AE I bloko eksploatacijos nutraukimo socialines pasekmes"* seminare ir mokomojoje kelionėje. Aptartas "mini" darbo biržos steigimas Ignalinos AE. Numatyta, kad psichologinio ir profesinio konsultavimo paslaugas bei profesinį mokymą, skirtą atleidžiamam iš darbo personalui, teiks LDRMT struktūriniai padaliniai.

Dalyvauta bendrame Lietuvos - Olandijos *projekte "Parama bedarbiams Lietuvoje, kuriant vietinius tinklus"*. Projekto tikslas - ilgalaikių bedarbių reintegracijos į darbo rinką tobulinimas. Čia svarbus vaidmuo tenka LDRMT konsultantams. Spalio 8 - 12 dienomis Vilniuje vyko šio projekto seminaras: programa, skirta konsultantams, galintiems planuoti ir mokyti kitus konsultantus, tarpininkus, instruktorius, dirbančius su bedarbiais. Antra seminario programa buvo skirta vadovaujantiems darbuotojams, kurie organizuoja įsidarbinimo pagalbą regionuose. Seminario mokymas buvo skirtas rengti bedarbiams tarpininkaujančius konsultantus. Jų pastangomis, darbo neturintys žmonės, greičiau įsijungs į darbo rinką.

☉ *Atlikti kartu su Darbo ir socialinių tyrimų institutu konsultavimo efektyvumo tyrimai rodo aukštą LDRMT paslaugų įvertinimą bei jų reikalingumą. Profesinį ir psichologinį konsultavimą labai gerai ir gerai vertino 82 proc. asmenų. Aktyvios darbo paieškos ir darbo gebėjimų ugdymo programas labai gerai ir gerai vertino – 92 proc. asmenų. Konsultuoti asmenys nurodė, kad užsiėmimai padėjo jiems apsispręsti pasirenkant profesiją, sustiprino pasitikėjimą savimi, atskleidė asmenines savybes, paskatino aktyviau ieškoti darbo ir pan.*

Darbo rinkos profesinio mokymo ir konsultavimo sistemos plėtra, paslaugų prieinamumo didinimas

Teisės aktu rengimas

Nacionalinis plėtros planas

Tarnyba dalyvavo rengiant Nacionalinį plėtros plano projektą "Žmogiškųjų išteklių plėtra", kuriame buvo įvardintos pagrindinės priemonės, būtinos vystant profesinio mokymo sistemą Lietuvoje. Šiame plane buvo siekiama suderinti profesinio mokymo ir užimtumo didinimo tikslus, kurie sudarytų sąlygas žmonėms greičiau prisitaikyti prie kintančių darbo rinkos reikalavimų.

Priemonių planas, kuriant informacinę visuomenę

Rengiant šį planą, Tarnyba pasiūlė tokias priemones:

- Darbo rinkos profesinio mokymo ir konsultavimo informacinės duomenų bazės sukūrimas, palaikymas, atnaujinimas bei vystymas.
- Atviro informavimo zonų steigimas ir vystymas teritorinėse darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnybose ir darbo rinkos mokymo centruose.
- Nuotolinio mokymosi terminalų sukūrimas darbo rinkos mokymo centruose.
- Lietuvos profesijų klasifikatoriaus integravimas į valstybės registrų sistemą.

Lietuvos Respublikos užimtumo didinimo 2001 – 2004 metų programa

Rengiant šią programą buvo teikti siūlymai dėl darbo rinkos profesinio mokymo sistemos plėtros, dirbančiųjų profesinės kvalifikacijos tobulinimo sistemos sukūrimo bei invalidų profesinio mokymo organizavimo siekiant didinti jų užimtumą.

Darbo rinkos profesinio mokymo kokybės, organizavimo bei vykdymo priežiūra

2001 metais buvo sukurta ir pradėjo veikti valstybinė darbo rinkos profesinio mokymo priežiūros sistema. Jos pagrindu tapo:

- SADM ir ŠMM ministrų įsakymai "Dėl profesinio mokymo įstaigų priežiūros tvarkos".
- LDRMT vadovo įsakymas "Dėl darbo rinkos profesinio mokymo įmonių, įstaigų priežiūros".
- LDRMT vadovo įsakymu patvirtintas "Darbo rinkos profesinio mokymo organizavimui naudojamų būtinų dokumentų sąrašas".

Darbo rinkos profesinio mokymo įstaigų priežiūra vykdoma bendradarbiaujant su Valstybine švietimo inspekcija. Pagrindinis priežiūros tikslas – *stebėti, analizuoti ir vertinti profesinio mokymo įstaigų profesinio mokymo vadybinę, pedagoginę veiklą, teikti metodinę pagalbą*. Valstybinė profesinio mokymo įstaigų priežiūra vykdoma per teritorines darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnybas.

Per 2001 metus patikrintas mokymo organizavimas ir vykdymas 33 profesinio mokymo institucijose pagal 68 mokymo programas. Dviems mokymo įstaigoms panaikintos licencijos mokyti.

Kartu su Valstybine švietimo inspekcija ir apskričių viršininkų administracijos švietimo skyrių atstovais buvo vedamas seminaras pasitarimas darbo rinkos profesinio mokymo priežiūros klausimais.

Darbo rinkos mokymo centrų valdymas

Siekiant efektyvesnės darbo rinkos mokymo centrų veiklos ir didinant paslaugų kokybę ir prieinamumą, tobulinant jų valdymą, parengtas darbo rinkos mokymo centrų reorganizavimo planas.

Vykdam LR Vyriausybės nutarimą Nr.1118 parengtos ir pateiktos "Atstovavimo valstybei SP UAB ir UAB darbo rinkos mokymo centruose taisyklės", SP UAB ir UAB darbo rinkos mokymo centrų stebėtojų tarybos darbo reglamentai.

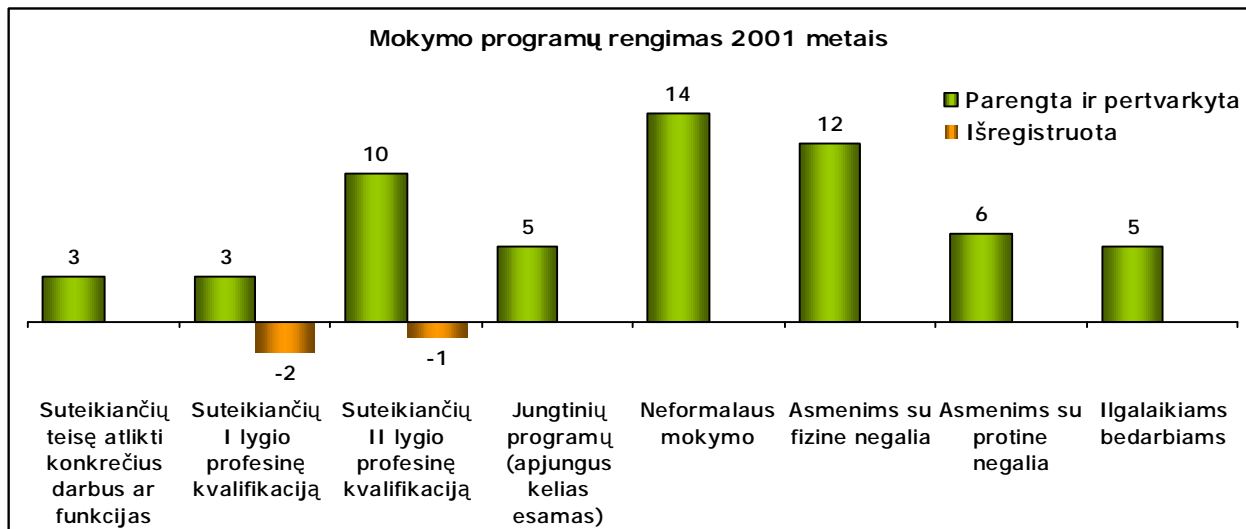
Apibendrinta informacija dėl darbo rinkos mokymo centrų galimybių mokyti 2002 metais. Pateikta DRMC finansinių investicijų poreikių analizė 2002 metams.

Profesinio mokymo ir ugdymo programų rengimas ir vykdymas

Per 2001 metus, atsižvelgiant į darbo rinkos poreikius bei Tarnybai išskeltus veiklos tikslus ir užduotis, *parengta 16, pertvarkytos 34 bei išbrauktos iš registro 3* mokymo programos.

Metų pabaigoje valstybiniame studijų ir mokymo programų registre buvo 315 darbo rinkos profesinio mokymo programų (157 pirmo bei 158 antro lygio), apimančių visas ūkio sritis.

Darbo rinkos profesinio mokymo programas galima rasti puslapyje www.darborinka.lt.

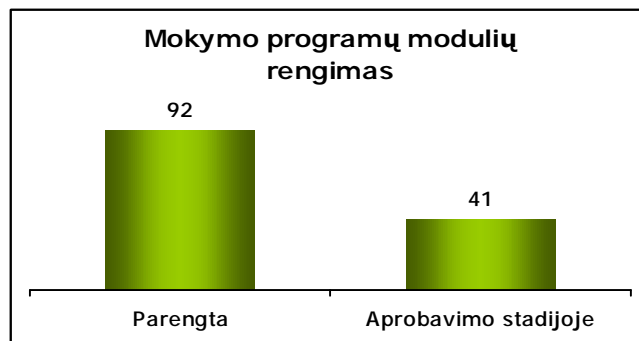

Neformalaus mokymo programų rengimas

Darbo rinkos profesiniame mokyme vis plačiau taikomos neformalaus mokymo programos, leidžiančios įgyti bei patobulinti kompetenciją, reikalingą išsaugoti darbo vietą, įsidarbinti. Šių mokymo programų gausoje ypač svarbu, kad jos darbdavių ir jų organizacijų būtų pripažintos bei atitiktų jų reikalavimus. Tarnyba parengė bei su darbdavių organizacijomis suderino **14** neformalaus mokymo programų, kurios papildė pradėtą rengti *Neformalaus mokymo programų sąvadą*.

Mokymo programų modulių rengimas

Siekiant darbo rinkos profesinio mokymo lankstumo, įvertinant siunčiamų mokyti asmenų kompetenciją, ypatingas dėmesys skirtas mokymo programų modulių rengimui. Per metus parengti ir aprobuoti **92** mokymo moduliai – drabužių gamybos, statybos, automechanikos profesinėse grupėse. Dar **41** modulis medienos, metalo apdirbimo, maisto gamybos, plaukų ir grožio priežiūros profesinėse grupėse yra aprobuojamas.

Asmenų su negalia darbo rinkos profesinio mokymo programų rengimas

Integruojant į darbo rinką labiausiai pažeidžiamas asmenų grupes – neįgaliuosius, Tarnyba jų mokymui adaptavo **18** mokymo programų (**12** – skirtos asmenims su fizine, o **6** - su protine negalia).

Mokymo programų rengimas ilgalaikiams bedarbiams

Vykdamas SADM pavestą užduotį, parengtos 5 įvadinio mokymo programos (moduliai) ilgalaikiams bedarbiams, padėsiančios besimokantiems įvertinti savo galimybes ir suteiksiančios žinių, kaip adaptuotis besikeičiančioje situacijoje.

Nuotolinio mokymo plėtra

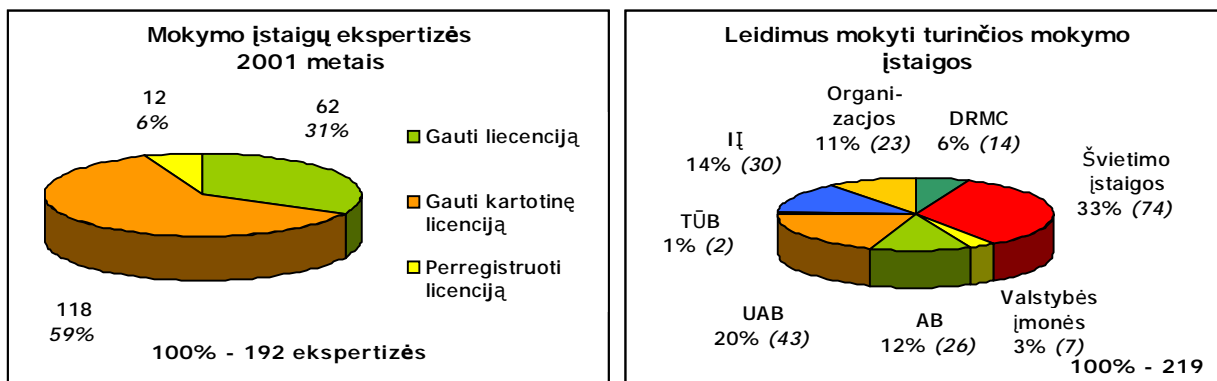
Adaptuojant mokymą skirtingiems besimokančiųjų poreikiams ir galimybėms, baigiama rengti nuotolinio mokymo programa "Kompiuterio vartojimo pagrindai", kurią bus galima taikyti individualiam mokymuisi naudojantis mokymo elektronine versija.

Imonių, organizacijų, švietimo įstaigų, teikiančių darbo rinkos profesinio mokymo paslaugas, licencijavimas

Per 2001 metus Tarnyba atliko **192** įmonių, organizacijų, švietimo įstaigų pateiktų dokumentų gauti licenciją mokyti (gauti kartotinę, perregistruoti licenciją) ir materialinės mokymo bazės ekspertizę.

Remiantis teigiamomis ekspertizės išvadomis ir teigiamu ekspertų komisijos pirmininko sprendimu parengtos 192 rekomendacijos ŠMM išduoti licencijas mokyti. Išduota 181 licencija. 1 įmonei licencija neišduota, o 4 – panaikinta.

Tarnyba išdavė 29 mokymo įstaigoms (turinčioms licencijas) sutikimus mokyti nenurodant mokymo padalinio adreso.

2001 metų pabaigoje leidimą mokyti pagal darbo rinkos profesinio mokymo programas turėjo 219 įmonių, organizacijų, švietimo įstaigų.

Tarnybos specialistai konsultavo 76 įmones, organizacijas, švietimo įstaigas: kaip ir kokius dokumentus pateikti, kad gauti licenciją mokyti, kaip gauti licenciją mokyti nenurodant mokymo padalinio adreso, dėl darbo rinkos profesinį mokymą reglamentuojančių teisės aktų taikymo, taip pat mokymo, instruktavimo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos, mokymo proceso organizavimo ir kt. klausimais.

Lietuvos profesijų klasifikatoriaus tvarkymas

Parengti papildymai Lietuvos profesijų klasifikatoriaus nuostatams. Jie nustato Lietuvos Respublikos profesijų klasifikatoriaus paskirtį, jo objektą, klasifikatoriaus tvarkymo įstaigą, jos teises ir pareigas, reglamentuoja klasifikatoriaus sudarymo, tvarkymo, jo naudojimo, reorganizavimo ir likvidavimo tvarką.

Parengti profesijų klasifikatoriaus papildymai, atsižvelgiant į ISCO-88 (COM) reikalavimus. Atlikti profesijų klasifikatoriaus papildymai pagal pasiūlymus, pateiktus įvairių institucijų, įstaigų, įmonių ir asociacijų, o taip pat suderinus su teisės dokumentais, reglamentuojančiais profesijų (pareigybių) pavadinimus bei profesinius kvalifikacinius reikalavimus. Atliktas kodinio profesijų sąrašo profesijų kodų pertvarkymas bei klasifikatoriaus korektūros netikslumų taisymas, patikslintas 12 grupės kodavimas pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių. Pradėti kaupti papildomi klasifikatoriaus duomenys apie naujas profesijas, kurios atsiranda kintant darbo rinkai ir diegiant naujas technologijas.

Bendradarbiaujant su Statistikos departamentu (pastarajam vykdant atrankinį tyrimą „Atskirų profesijų darbuotojų darbo apmokėjimas“) buvo konsultuota apie 600 įmonių ir įstaigų, pildžiusių ataskaitą DA-06. Ataskaitoje profesijos buvo pateiktos remiantis Lietuvos profesijų klasifikatoriumi. Taip pat buvo surengti trumpalaikiai kursai – konsultacijos Statistikos departamento darbuotojams dėl profesijų kodavimo. Vykdamas visuotinį gyventojų surašymą bei apdorojant gautą informaciją buvo nuolat teikiamos konsultacijos Statistikos departamento specialistams.

Suteiktos išsamios konsultacijos įmonėms, siekiančioms grupuoti ir koduoti savo darbuotojus pagal Lietuvos profesijų klasifikatorių. Konsultuotas Lietuvos taupomasis bankas, AB „Mažeikių nafta“, AB „Lietuvos dujos“, AB „Virgula“ ir kitos.

Lietuvos profesijų klasifikatorių galima rasti Tarnybos WEB puslapyje www.darborinka.lt.

Profesiografiniai darbai

Didinant asmenų, visų pirma jaunimo profesinio informavimo galimybes, parengti profesijų aprašai informaciniam leidiniui „Profesijų vadovas“, kurį išleido Europos Sąjungos Leonardo da Vinči programos koordinavimo paramos fondas (POIIC). Tai išsamus leidinys apie profesijas ir galimus jų įgijimo būdus Lietuvoje. Pateikta naujausia informacija, kuri parengta pagal 2001

metų priėmimo į profesinio mokymo, aukštesniojo ir aukštojo neuniversitetinio mokslo įstaigas duomenis. "Profesijų vadovas" numatytas leisti kasmet.

Taip pat buvo parengti reglamentuojamų profesijų aprašai.

Profesijų standartai

2001 metais sudaryta tarpžinybinė darbo grupė profesijų ir profesinio rengimo standartų struktūrai bei jos kūrimo tvarkai parengti. Darbo grupės sudėtis patvirtinta socialinės apsaugos ir darbo bei švietimo ir mokslo ministrų. Pateikti pasiūlymai dėl profesijos standarto struktūros ir standartų rengimo tvarkos, kaupiama metodinė medžiaga.

Bendradarbiavimas su užsienio šalių partneriais, tarptautiniai projektai

Vis daugiau Tarnybos partnerių yra užsienyje. 2001 metais bendradarbiauta su Airijos, Austrijos, Danijos, D.Britanijos, Estijos, Graikijos, Ispanijos, Italijos, Latvijos, Norvegijos, Olandijos, Portugalijos, Prancūzijos, Rusijos, Suomijos, Švedijos, Vokietijos šalių organizacijomis ir mokymo įstaigomis.

Tarnyba orientuojasi į projektus, skirtus mokyti bei integruoti į darbo rinką socialiai pažeistas visuomenės grupes. Tarnybos projektai taip pat siejami su pedagogais, socialiniais darbuotojais, specialistais, atsakingais už socialiai pažeidžiamas visuomenės grupes.

Ypatingas dėmesys skiriamas daugianacionaliniams distancinio mokymo projektams, integruojantiems daugelio šalių patirtį, panaudojant vieną populiariausių ir patogiausių šiuolaikinių mokymo formų. Dalyvaujama bendruose tarptautiniuose projektuose su stipriausiomis Lietuvos distancinio mokymo institucijomis - Vilniaus universiteto nuotolinių studijų centru ir Kauno technologijos universiteto regioniniu distancinio mokymo centru.

Kitas svarbus darbas - dalyvavimas projektuose, skirtuose Ignalinos AE uždarymo socialinių pasekmių prevencijai.

Tarnybos tarptautinių partnerių tinklas plečiamas dalyvaujant ES profesinio kvalifikavimo organizacijų veikloje ir dalyvaujant daugiašaliuose projektuose bei įtraukiant į juos savo padalinius. Jau antri metai dalyvaujama EUROREZO veikloje.

Pagrindiniai kartu su užsienio partneriais 2001 metais vykdyti projektai:

- "Distancinio mokymo sistemos kūrimas Klaipėdos regione". PHARE 2000.
- Ignalinos AE uždarymo projektas. PHARE Small Project Fund.
- Suvirinimo darbų mokymo centro įkūrimas Klaipėdos darbo rinkos mokymo centre. Lietuvos – Danijos darbo ministerijos projektas.
- Neįgalių moterų ir moterų, auginančių neįgalius vaikus, profesinis mokymas ir reintegravimas į darbo rinką. PHARE ACCES.
- Aplinkosauginis mokymas Europoje, distancinio mokymo projektas. Leonardo da Vinči projektas.
- TORTE – smulkiųjų įmonių profsajungų atstovų mokymas. Leonardo da Vinči projektas.
- Neįgaliųjų (su fizine negalia) integracija į darbo rinką naudojant atvirąjį ir distancinį mokymą. SOKRATES.
- MEO (Mediating in Employment Orientation). Bendras LDRMT ir Olandijos vyriausybės MATRA programos projektas.
- TETBIT. Socialinių darbuotojų ir specialistų dirbančių su neįgaliais žmonėmis distancinio mokymo projektas. Leonardo da Vinči projektas.
- Informacijos ir ryšių priemonių panaudojimas, mokant vyresnio amžiaus dirbančiuosius. PHARE projektas.
- Specialistų, konsultuojančių socialinių įmonių steigimą, rengimas. PHARE projektas.
- "Sektorinė integruota pagalba Baltijos regionui aplinkos apsaugos klausimais – Aplinkos apsauga, užimtumas ir mokymas, 1999 – 2001" – "Aplinkos apsaugos aspektų stiprinimas profesiniame mokyme ir bedarbystę mažinančios priemonės". Bendras projektas su Danijos darbo ministerija.

- PHARE / Dvynių projektas "Pasirengimas Europos užimtumo strategijai".
- Pagalba darbo rinkos institucijoms, švelninant Ignalinos AE pirmojo bloko eksploatacijos nutraukimo socialines pasekmes. Lietuvos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos bei Danijos darbo ministerijos projektas.
- Darbo rinkos mokymo įstaigų vadovų mokymas. Lietuvos ir Danijos projektas.
- Savitarpio pagalbos grupės modelis baigusiems mokymo įstaigas ir ieškantiems darbo asmenims. Vilniaus darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnybos projektas. Leonardo da Vinči.
- Įgalinti suaugusius besimokančius įtakoti mokymo procesą. Vilniaus darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnybos projektas. 2000-1-UK Grundtvig –ADU
- Sertifikuotų mentorių kvalifikavimas ir pasikeitimas patirtimi pagal TIG (141 ISO – 4063) sistemą. Klaipėdos darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnybos projektas. Leonardo da Vinči
- Socialinio švietimo intervencinio projekto planavimo pagrindai suaugusiems kaimo vietovėse. Klaipėdos darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnybos projektas. SOKRATES/GRUNDTVIG
- Daugianacionalinio profesinio mokymo technologijos tobulinimas suvirinimo srityje. Klaipėdos darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnybos projektas. Leonardo da Vinči.
- Suaugusių motyvavimo mokytis strategijos, integruojančios Rytų, Centrinės ir Vakarų Europos patirtį. Alytaus darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnybos projektas. SOKRATES.

Visus projektus ir jų aprašymus galima rasti WEB puslapyje www.darborinka.lt.

Integracija į Europos Sąjungą

Tęsimi darbai, rengiantis integracijai į ES. Didžiausias dėmesys buvo skirtas derybinėms pozicijoms "Laisvė teikti paslaugas" ir "Laisvas asmenų judėjimas". Remiantis atlikta institucijų plėtros poreikio analize buvo parengtas detalus Acquis įgyvendinančių institucijų plėtros planas ir pateiktas Europos komitetui prie LR Vyriausybės. Briuselyje dalyvauta kasmetiniame, reguliuojamų profesinių kvalifikacijų koordinatorių pagal Bendrosios sistemos direktyvas 89/48/EEC, 92/51/EEC ir 99/42/EC, susirinkime. Perkelti ES teisės normų nuostatas į nacionalinę teisę buvo parengti apeliacinės komisijos suinteresuotų asmenų, nesutinkančių su profesinės kvalifikacijos vertinimą ir pripažinimą vykdančių institucijų sprendimais, apeliacijoms nagrinėti nuostatų projektas. Siekiant efektyviau koordinuoti profesinės kvalifikacijos vertinimą ir pripažinimą vykdančių institucijų veiklą, parengti profesinės kvalifikacijos vertinimo ir pripažinimo koordinacinės komisijos veiklos nuostatai.

Aktyviai dalyvauta rengiant seminarus "Profesinių kvalifikacijų pripažinimas", kuriuose buvo analizuojama Europos Sąjungos politika profesinių kvalifikacijų pripažinimo srityje bei profesinių kvalifikacijų vertinimo ir pripažinimo teisiniai ir instituciniai aspektai Lietuvoje. Surengti kompetentingų institucijų atsakingų darbuotojų pasitarimai dėl bendrosios sistemos direktyvų 89/48/EEC ir 92/51/EEC praktinio taikymo.

Europos komitetui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateiktas visuomenės informavimo planas dėl laisvo paslaugų judėjimo. Tam tikslui parengtas *internetu puslapis "Profesinės kvalifikacijos vertinimo ir pripažinimo koordinacinė komisija"*. Puslapio adresas: www.profesijos.lt.

Numatyta koreguoti reglamentuojamų profesijų sąrašą ir papildyti kompetentingų institucijų sąrašą, atsižvelgiant į Europos parlamento ir Tarybos 1999 metų direktyvą 1999/42/EC, nustatančią kvalifikacijų pripažinimo mechanizmą profesinės veiklos rūšims, kurioms taikomos liberalizavimo direktyvos ir pereinamojo laikotarpio priemonės ir papildančią bendrąją kvalifikacijų pripažinimo sistemą.

Vertimų, dokumentacijos ir informacijos centro prašymu dėl ES direktyvų vertimų peržiūrėjimo buvo pateiktos pastabos ir siūlymai dėl abipusio profesinių kvalifikacijų pripažinimo srities direktyvų 99/42/EC, 89/48/EEC, 92/51/EEC ir 2000/5/EC.

Mokymo, metodinių ir informacinių priemonių rengimas

2001 metais pagrindinis dėmesys buvo skirtas mokymo priemonių rengimo bei platinimo teisiniam reglamentavimui. Patvirtinta "Mokymo ir konsultavimo metodinių priemonių rengimo, leidybos ir platinimo tvarka", "Leidybos komisijos prie Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnybos nuostatai bei jos sudėtis". Per metus išplatinta **18,1** tūkst. mokymo priemonių.

Recenzuota ir parengta leidybai mokymo priemonė "Augalai – pagrindiniai puokščių ir kompozicijų sudarymo komponentai".

Personalo ugdymas ir kvalifikacijos kėlimas

Profesijos mokytojų kvalifikacijos tobulinimo organizavimas

2001 metais sukomplektuotos keturios grupės pedagoginių darbuotojų, pageidaujančių išklausyti pedagoginio minimumo kursus. Šie darbuotojai dirba nepagrindinėse pareigose darbo rinkos mokymo įstaigose profesijos mokytojais ir neturi pedagoginės kvalifikacijos. Parengta mokymo programa. Kursus baigė **91** darbo rinkos mokymo įstaigų darbuotojas pedagogas ir jiems įteikti pedagoginio minimumo pažymėjimai.

Įvertinta **6** profesijos mokytojų darbo patirtis ir jie pasiūlyti Vyriausiajai profesijos mokytojų kvalifikacijos komisijai atestuoti mokytojais metodininkais.

Vidaus reikalų ministerijos Gaisrininkų rengimo centro darbuotojams buvo vestas 8 valandų seminaras. Jo tikslas - supažindinti darbo rinkos profesijos mokytojus su jiems keliamais specialiais reikalavimais.

Atestuoti **46** profesinio mokymo įstaigų, įmonių pedagoginiai darbuotojai, jiems suteikta profesijos mokytojo kvalifikacinė kategorija.

Personalo kvalifikacijos tobulinimas

Tarnybos valstybės tarnautojai baigė tokias mokymo programas:

- Klientų aptarnavimo įgūdžiai (1 darbuotojas).
- Valstybės tarnautojų įvadinio mokymo kursai (3 darbuotojai).
- Profesinės kompetencijos tobulinimas (7 darbuotojai).
- Kompiuterinio raštingumo tobulinimas (2 darbuotojai).
- Anglų kalbos tobulinimas (5 darbuotojai).

Ryšiai su visuomene

Kiekvieną savaitę renkamos ir visuomenei pateikiamos žinios apie Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnybos bei jai pavaldžių teritorinių tarnybų ir mokymo centrų planuojamus renginius: seminarus, susitikimus, naujus projektus, konsultavimo programas ir kt. Informacija teikiama Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Viešųjų ryšių sektoriui, Vyriausybės spaudos tarnybai, BNS ir ELTOS agentūroms.

Pasitelkiant visuomenės informavimo kanalus, Lietuvos žmonėms buvo nuosekliai aiškinama profesinio mokymo, konsultavimo, orientavimo bei kitų Tarnybos teikiamų paslaugų svarba, jos indėlis sprendžiant opias nedarbo problemas. Apie tai rašė pagrindiniai šalies dienraščiai: "Lietuvos rytas", "Respublika", "Lietuvos žinios". Savaitraščiai: "Bičiulystė", "Veidas", "Dialogas", "Verslo žinios". Mėnraščiai: "Mokslas ir technika", "Personalo vadyba", "Namai pagal mus", "Laisvalaikis", "Baltikum kosmetik". Nemažai padirbėta rengiant radijo bei televizijos laidas. Išsamiausiai Tarnybos veiklą atspindėjo Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija ("Panorama", "Vakaro žinios", "Žinių " tarnyba, "Šeimos rytas"), Vilniaus krašto televizijos 11 kanalas, Baltijos televizija, TV – 3. Tarnybos paslaugas pristatė kiti informaciniai leidiniai.

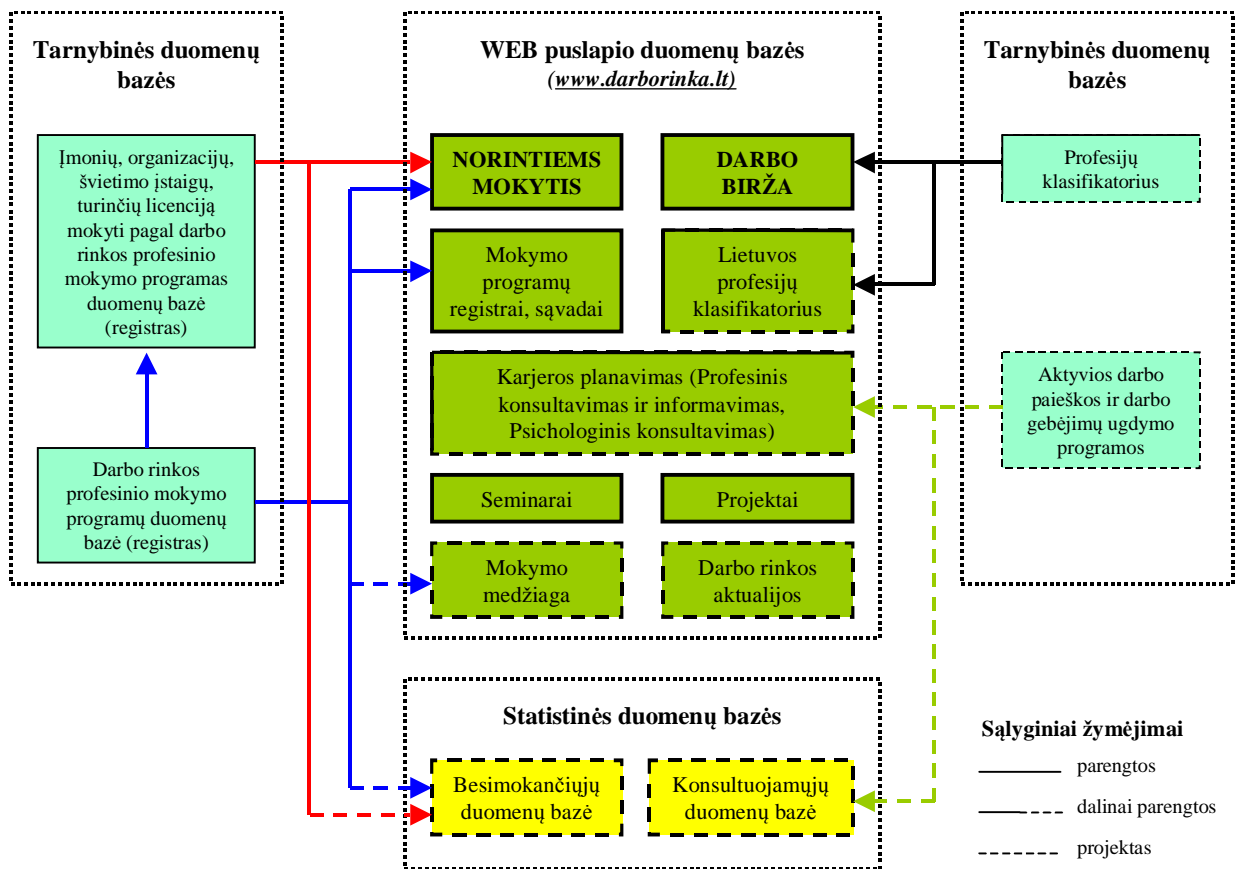
Darbo rinkos informacinės sistemos (IS) plėtra

2001 metais buvo tęsiamas Tarnybos informacinės sistemos (IS) kūrimas. Kuriamai IS keliami tokie tikslai:

- Tarnybos valdymo sistemos tobulinimas, informacijos srautų ir duomenų bazių valdymas.
- Informacijos teikimas išoriniams darbo rinkos dalyviams pagrindiniais darbo rinkos klausimais.

Praėjusiais metais buvo suformuota Tarnybos informacinės sistemos struktūra, parengtos ir įdiegtos pagrindinės kompiuterinės duomenų bazės tarnybiniam naudojimui bei išoriniams darbo rinkos dalyviams.

IS struktūrinė schema

Visą IS administruoja vyriausiasis administratorius, o tarnybines duomenų bazes – vyriausiojo administratoriaus paskirti atskirų duomenų bazių administratoriai iš atitinkamų (pagal funkcijas) Tarnybos skyrių.

Įdiegta WEB puslapio bendro ir detalaus lankomumo apskaitos, norinčiųjų mokyti, mokymo programų, jų paklausos apskaitos ir analizės (dalyje “Norintiems mokyti”), darbo jėgos pasiūlos ir paklausos analizės (dalyje “Darbo birža”) sistemos. Tai suteikia galimybę nuolat vykdyti monitoringą.

Tarnybinės duomenų bazės

Įdiegtos

“Darbo rinkos profesinio mokymo programų duomenų bazė (registras)”. Tai virtuali tarnybinio naudojimo duomenų bazė, skirta kaupti ir valdyti informaciją apie darbo rinkos profesinio mokymo programas. Joje sukaupta ir nuolat atnaujinama visa informacija apie mokymo programas.

“Įmonių, organizacijų, švietimo įstaigų, turinčių licenciją mokyti pagal darbo rinkos profesinio mokymo programas duomenų bazė (registras)”. Tai virtuali tarnybinio

naudojimo duomenų bazė, skirta kaupti ir valdyti informaciją apie mokymo įstaigas, turinčias licencijas mokyti pagal darbo rinkos profesinio mokymo programas. Joje sukaupta ir nuolat atnaujinama visa informacija apie šias įstaigas, jų mokymo padalinius, mokymo programas, pagal kurias jos turi licenciją mokyti.

Iš dalies parengtos ir projektuojamos

“Aktyvios darbo paieškos ir darbo gebėjimų ugdymo programos”. Tai bus virtuali tarnybinio naudojimo duomenų bazė, skirta kaupti ir valdyti informaciją apie aktyvios darbo paieškos ir darbo gebėjimų ugdymo programas. Joje bus kaupiama ir nuolat atnaujinama visa informacija apie šias programas.

“Lietuvos profesijų klasifikatorius”. Tai bus virtuali tarnybinio naudojimo duomenų bazė, skirta kaupti ir valdyti informaciją apie profesijas lietuvių ir anglų kalbomis. Joje bus sukaupta ir nuolat atnaujinama visa informacija apie profesijas. Dabar sukurta ir veikia profesijų paieška.

Statistinės duomenų bazės (projektuojamos)

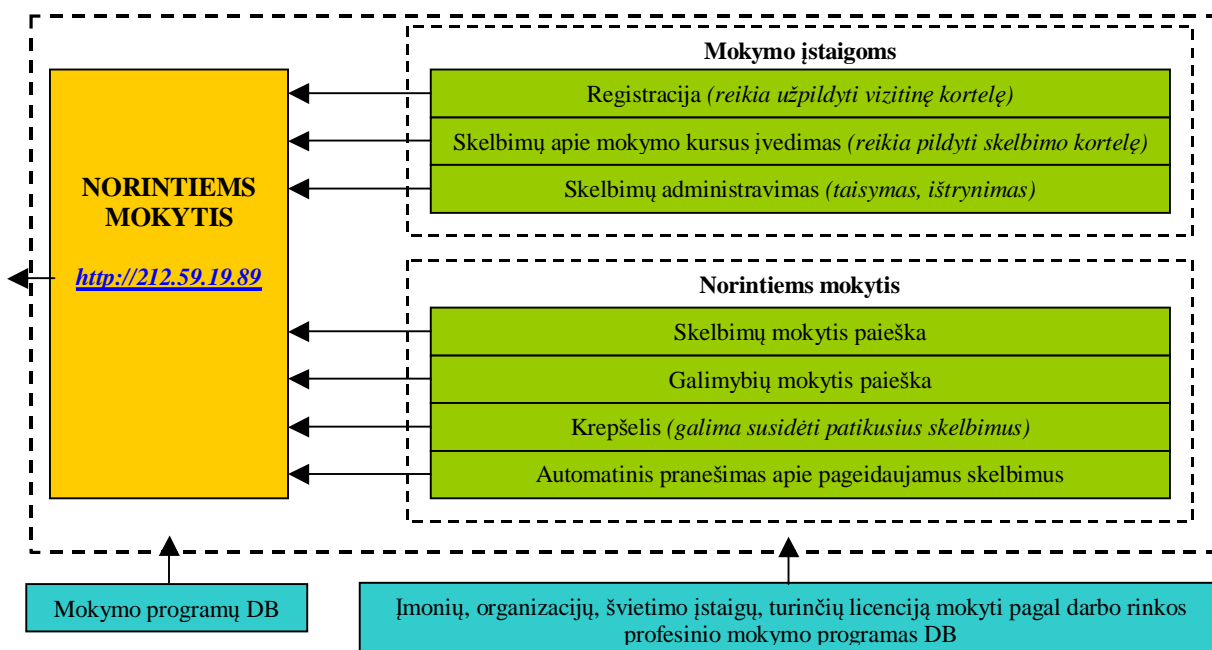
“Besimokančiųjų duomenų bazė”. Tai bus virtuali tarnybinio naudojimo statistinė duomenų bazė, skirta kaupti ir valdyti informaciją apie besimokančius asmenis. Tai žymiai patobulins mokymo centrų apskaitą bei vykdys nuolatinį mokymosi proceso monitoringą tiek mokymo centruose, tiek ir centrinėje Tarnyboje.

“Konsultuojamųjų duomenų bazė”. Tai bus virtuali tarnybinio naudojimo statistinė duomenų bazė, skirta kaupti ir valdyti informaciją apie konsultuojamus asmenis. Tai žymiai patobulins teritorinių darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnybų apskaitą bei vykdys nuolatinį konsultavimo proceso monitoringą tiek teritorinėse tarnybose, tiek ir centrinėje Tarnyboje.

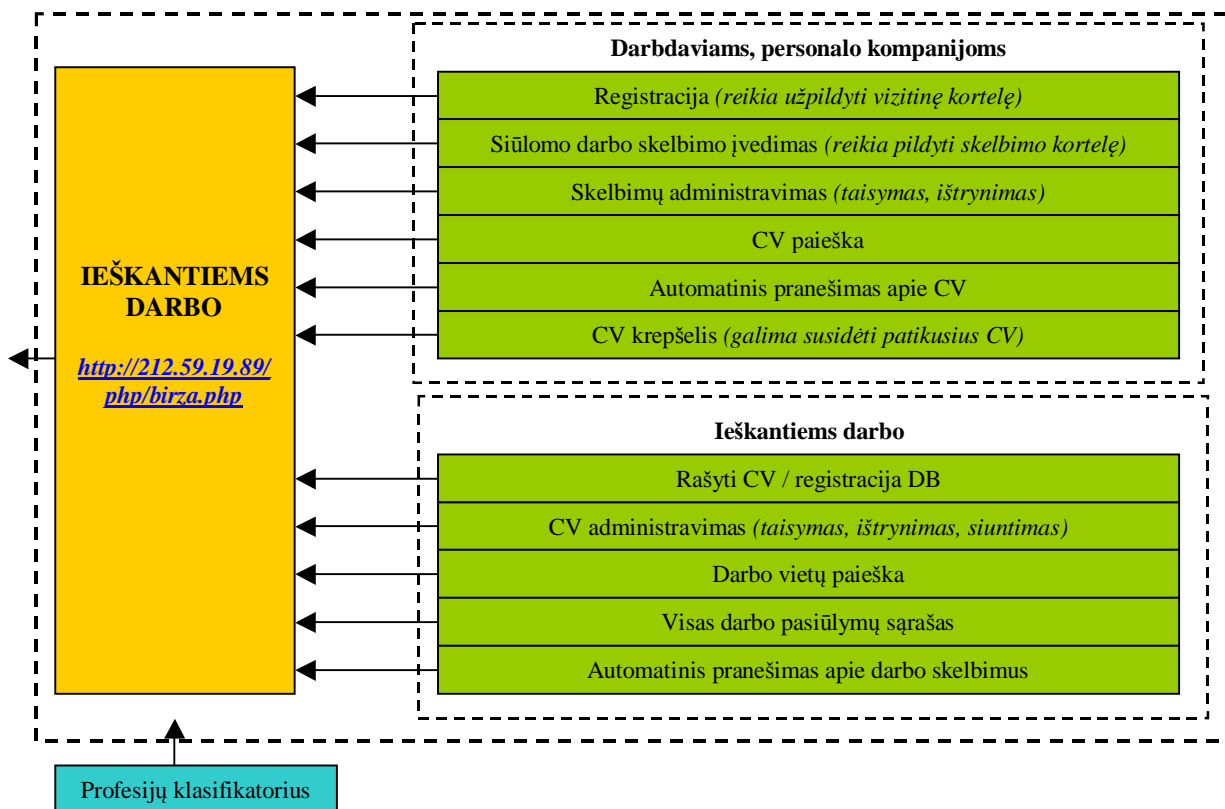
WEB puslapio duomenų bazės

Įdiegtos

“Norintiems mokyti”. Tai virtuali duomenų bazė, skirta mokymo įstaigoms, organizuojančioms mokymo kursus bei norintiems mokyti fiziniams ir juridiniams asmenims.

“Darbo birža”. Tai virtuali duomenų bazė, skirta darbdaviams, personalo atrankos kompanijoms bei ieškantiems darbo. Joje profesinė gyvenimo parašymų bei laisvų darbo vietų charakteristika klasifikuojama pagal Lietuvos profesijų klasifikatorių.

“Mokymo programų registrai, sąvadai”. Tai virtuali duomenų bazė, skirta darbo rinkos profesinio mokymo programoms. Paieška pagal programų lygį, pavadinimą bei išsami informacija apie programas.

“Karjeros planavimas (profesinis konsultavimas ir informavimas, psichologinis konsultavimas)”. Tai virtuali duomenų bazė, kurioje kaupiama informacija apie šias paslaugas teikiančias įstaigas.

“Projektai”. Tai virtuali duomenų bazė, kurioje kaupiami duomenys apie darbo rinkos vykdomus projektus.

“Seminarai”. Tai virtuali duomenų bazė, kurioje kaupiami duomenys apie rengiamus seminarus darbo rinkos klausimais.

Projektuojamos

“Darbo rinkos aktualijos”. Tai bus virtuali elektroninė žiniasklaida, skirta įvairiems darbo rinkos klausimams.

“Mokymo medžiaga”. Tai bus virtuali duomenų bazė, kurioje pateikiama informacija apie mokomąją medžiagą (spaudiniai, distancinio mokymo medžiaga).

Bendradarbiavimas su socialiniais partneriais

Reikšmingiausias įvykis 2001 metais tapo bendradarbiavimo sutarties pasirašymas tarp LDRMT ir Kauno pramonės, prekybos ir amatų rūmų. Sutarties tikslas – užtikrinti Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo nuostatų įgyvendinimą, didinti socialinių partnerių vaidmenį rengiant formalias ir neformalias mokymo programas bei siekiant jų pripažinimo. Taip pat nutarta kartu organizuoti darbo rinkos profesinio mokymo efektyvumo tyrimus.